

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
GUIDELINES FOR THE COMPETENCE DEVELOPMENT OF EARLY
CHILDHOOD EDUCATION TEACHERS IN SCHOOLS UNDER
SURIN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 3

¹ปรียาภรณ์ นองบัว, ²ประภาพร บุญรอด และ ³ทรงเดช สอนใจ
¹Preeyaporn Nongbua, ²Prapaporn Boonplord and ³Songdet Somchai

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ประเทศไทย
Surindra Rajabhat University, Thailand

¹toeynaka04082537@gmail.com

Received November 16, 2022; Revised November 20, 2022; Accepted December 28, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 2) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ 3) เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) และขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน และ ครูปฐมวัย จำนวน 211 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีองค์ประกอบ

¹ นักศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² อาจารย์ ดร.คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ของจำนวน 5 องค์ประกอบ 2) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย เรียงตามความต้องการจำเป็นลำดับแรกไปหาลำดับสุดท้าย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาตนเอง และ 5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ตามลำดับ 3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยมีแนวทางการพัฒนาดังต่อไปนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน แนวทาง คือ กำหนดหน้าที่ให้บุคลากร/ผู้รับผิดชอบดูแล ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลชั้นเรียน การกำหนดกติกาของห้องเรียน โดยการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แนวทาง คือ ครูปฐมวัยควรตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดกิจกรรมที่เน้น Active Learning 3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ แนวทาง คือ ครูปฐมวัยควรให้ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำมาปรับปรุงการจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4) ด้านการพัฒนาตนเอง แนวทาง คือ ร่วมประชุม ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู แนวทาง คือ ปฏิบัติตนตามหลักการครองตน ครองคน ครองงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, สมรรถนะครูปฐมวัย

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the factors of competency among early childhood education teachers in schools under Surin Primary Educational Service Area 3 2) study the needs towards the competency among early childhood education teachers in schools under Surin Primary Educational Service Area 3 3) construct some guidelines on the competency development of early childhood education teachers in schools under Surin Primary Educational Service Area 3. The sample consists of school administrators or a person acting as school director and early childhood education teachers under Surin Primary Educational Service Area 3. The multi-stage random sampling was used to choose the sample of the study based on the school size and sampling method from Krejcie and Morgan. The sample of this research was 144 school administrators and 211 early childhood education teachers. The Data acquisition instrument was the questionnaires. The data were analyzed by percentage, means, standard deviation and priority needs index. The finding of this research were as follows: 1) The study of the competency factors of early childhood teacher in schools

under the Surin Primary Education Service Area Office 3. the result consisted of 5 factors. 2) The needs of the competency development of early childhood teachers were sorted by the first need to the last need as follows: 1) Classroom management 2) Curriculum administration and Learning experience arrangement 3) Community relation and Community cooperation for learning management 4) Self-development 5) Ethics and code of ethics of teaching profession 3) Guidelines for the competency development of early childhood teachers in schools under Surin Primary Educational Service Area Office 3, there were development guidelines as follows: 1) Guidelines for Classroom management were assigning duties to personnel or responsible person, learners were involved in supervising the class and setting rules for the class by positive discipline creating in class. 2) Guidelines for Curriculum administration and Learning experience arrangement were recognizing of early childhood teacher for the importance of curriculum, curriculum analysis and learning management by Active Learning. 3) Guideline for Community relation and Community cooperation for learning management was the cooperation between early childhood teachers and parents for knowledge sharing to improve the learning experience arrangement for promotion the development and learning of child. 4) Guidelines for Self-development were attending the meeting, consultation and knowledge sharing for finding the guidelines to develop the learning experience arrangement. 5) Guideline for Ethics and code of ethics of teaching profession was compliance with the principles of self-domination, people domination and work domination for operation achievement.

Keywords: Guidelines for development. The competency of early childhood education teachers

บทนำ

ครูเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการปฏิรูปการศึกษาเพราะเป็นด่านหน้าและกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จากสภาพสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสารที่ส่งถึงกันอย่างรวดเร็วส่งผลต่อระบบการศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การพัฒนาครูให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถระดับสูง จะสามารถทำให้สามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีผู้มีความพร้อมสามารถเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง, 2556) ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศนับว่าเป็นผลงานที่ดีในการพัฒนาครู ที่จะส่งผลสะท้อนต่อความเจริญก้าวหน้า ความมีเสถียรภาพมั่นคง และความผาสุกของสถาบันครอบครัว สถาบันสังคมและประเทศชาติ ดังนั้น คุณภาพของครูจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างคุณภาพการศึกษาซึ่ง สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีบทบาทในการ

กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ จึงได้มีการกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์สำหรับผู้ที่จะประกอบวิชาชีพครูเพื่อให้เกิดคุณภาพในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ที่เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มาตรฐานการปฏิบัติงานที่เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดโดยมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามลำดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่ามีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการประกอบวิชาชีพต่อไป และมาตรฐานการปฏิบัติตนเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทางและข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติเพื่อดำรงไว้ ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีของวิชาชีพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562) นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่นๆที่มีส่วนในการเสนอและกำหนดแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของครู ตลอดจนใช้เป็นข้อกำหนดในการประเมินผู้ประกอบวิชาชีพครูอีกหลายหน่วยงานด้วยกัน

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2553) ถือว่าเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนในการกำหนดรูปแบบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้ประเมินตนเองเป็นรายบุคคล สมรรถนะครูที่จะใช้ในการประเมินการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาประกอบด้วยสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้ 1) สมรรถนะหลัก (Core Competency) เป็นสมรรถนะร่วมที่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนต้องมีเพราะสมรรถนะพื้นฐานของบุคลากรที่จะส่งผลให้การปฏิบัติงานในทุกตำแหน่ง หน้าที่ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 5 สมรรถนะย่อย คือ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การบริการที่ดี การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ 2) สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) หมายถึง สมรรถนะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของบุคลากรแต่ละตำแหน่ง เช่น ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ ทำให้สามารถปฏิบัติงานในสายงานนั้น ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งสมรรถนะประจำสายงานของครูนั้น ประกอบด้วย 6 สมรรถนะย่อย ดังนี้ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ภาวะผู้นำครู การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการเรียนรู้

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังได้มีการกำหนดกรอบการประเมินสมรรถนะครู โดยได้ดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดความต้องการการพัฒนาสมรรถนะของครู และการประชุม เชิงปฏิบัติการสร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินสมรรถนะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบกิจกรรมจัดระบบพัฒนาครูเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาครูรายบุคคลซึ่งคณะทำงานประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพิจารณาและกำหนดสมรรถนะครู ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์สมรรถนะครู ประกอบด้วย เจตคติ ค่านิยม

ความรู้ความสามารถ และทักษะที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติงานตามภารกิจงานในสถานศึกษา จากแบบประเมินสมรรถนะและมาตรฐานของครูผู้สอนที่หน่วยงานต่างๆ ได้จัดทำไว้ ได้แก่ แบบประเมินคุณภาพการปฏิบัติงาน(สมรรถนะ) รูปแบบสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สค.บศ.) ตลอดจนได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจากการสังเคราะห์สามารถสรุปได้ว่า สมรรถนะครูสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานตามตำแหน่งเพื่อยกระดับคุณภาพสถานศึกษาให้สูงขึ้น โดยสถาบันทางการศึกษาเป็นสถานที่ใช้สำหรับการพัฒนาความรู้ และความคิดให้แก่ทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เป็นคนดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

นอกจากการให้ความสำคัญในการกำหนดสมรรถนะของครูในประเทศไทยแล้ว ในต่างประเทศ เช่น องค์การด้านการพัฒนาครูปฐมวัย รัฐเวอร์จิเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา (Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services, 2008) ยังได้กำหนดสมรรถนะครูปฐมวัย เพื่อส่งเสริมให้ครูปฐมวัยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและปรับปรุงคุณภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลของเด็ก โดยแบ่งสมรรถนะทางวิชาชีพครูปฐมวัยเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Commitment to Quality) หมายถึง ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงานตามคุณภาพและที่กำหนด 2) ด้านการพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development) หมายถึง ความมุ่งมั่นในการพัฒนาความรู้ด้านวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพ 3) ด้านการสนับสนุน (Advocacy) หมายถึง การส่งเสริมและให้ความรู้ด้านสมรรถนะครูการศึกษาปฐมวัยแก่ชุมชน 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics) หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่ดีต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก (Office of Early Childhood Development Virginia Department of Social Services, 2008)

สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่เปิดสอนในระดับต่างๆ นับว่า ครูปฐมวัยเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เพื่อวางพื้นฐานในการพัฒนาเด็กในด้านต่างๆ หากครูปฐมวัยมีคุณภาพจะส่งผลให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กดีตามไปด้วย ดังนั้น ครูปฐมวัยจึงจะต้องสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมโดยเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่เด็ก เป็นผู้จัดประสบการณ์ให้เด็กได้มีพัฒนาการอย่างรอบด้าน อย่างไรก็ตาม จากสภาพปัญหาของครูไทยในยุคปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะเห็นว่าครูทำงานได้ยากขึ้น ยิ่งในอนาคตด้วยแล้ว ยิ่งทำงานได้ยากมากยิ่งขึ้นไปอีกภาระของครูก็มากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งปัญหาและภาระของครูในอนาคต 5 ประเด็น ได้แก่ 1) ครูตามไม่ทันกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ 2) ข้อจำกัดของงานครูกับรูปแบบการศึกษาใหม่ 3) การสอนที่ไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง 4) ความหลากหลายของผู้เรียนที่เกินกว่าครูจะชี้แนะได้ 5) การเรียกร้องที่ครูไม่พร้อมจะสอนได้ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2559) จากทั้ง 5 ประเด็น ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา มีความจำเป็นที่จะต้องมีการสนับสนุน วางแผนในการ

พัฒนาครูให้มีความพร้อมในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะด้านสมรรถนะครูที่ตนเองมีความบกพร่อง ขาดความชำนาญในการนำมาใช้ในการปฏิบัติการสอน เพื่อให้ครูมีสมรรถนะที่ดีพร้อมสำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กอย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ ยังมีผลของการศึกษาของ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) พบว่า ครูมีปัญหาเกี่ยวกับสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ ทั้งขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องจิตวิทยาและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยวิธีการท่องจำ ไม่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความคิด แรงสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ ไม่ให้อิสระเด็กในการแสดงออก นอกจากนี้การมีการจัดทำประชาพิจารณ์ เรื่อง "การศึกษามาตรฐานวิชาชีพครูการศึกษาปฐมวัย" สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ยังพบว่า ครูปฐมวัยมีปัญหามาตรฐานวิชาชีพครูปฐมวัยอยู่ในระดับมาก ขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ ไม่ให้ความสำคัญและไม่เข้าใจในธรรมชาติของเด็ก ขาดความกระตือรือร้นในการปรับปรุงตนเอง และไม่ได้รับการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในวิทยาการใหม่ ขาดความตั้งใจในการทำงาน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2562)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ครูปฐมวัยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ประกอบกับผู้วิจัยเป็นครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับปฐมวัย จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อให้ข้อค้นพบจากการวิจัยนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญในตัวของครูปฐมวัย ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ครูปฐมวัยสามารถจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. เพื่อจัดทำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยมีรายละเอียดตามขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 233 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 โดยการใช้สูตรการคำนวณของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวน 144 โรงเรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) โดยจำแนกขนาดสถานศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ประกอบด้วย โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ ซึ่งประชากรทั้งหมด 233 โรงเรียน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จากการใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) สุ่มรายชื่อโรงเรียนโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เมื่อได้รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวน ผู้วิจัยเลือกผู้ตอบแบบสอบถามแบบเจาะจง (Purposive Selection) จะได้ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน และครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนระดับปฐมวัย จำนวน 211 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยถามเกี่ยวกับประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษาของผู้บริหาร ข้อมูลและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนระดับปฐมวัยเป็นผู้ตอบ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปผล ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้องค์ประกอบของการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ 2) ด้านการพัฒนาตนเอง 3) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 4) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ 5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 สามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปผลได้ดังนี้

สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.74)

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.56)

2.2 ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดำเนินการโดยนำผลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูปฐมวัยมาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น (PNI_{Modified}) และจัดลำดับความต้องการจำเป็น พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัย เรียงจากความต้องการจำเป็นลำดับแรกไปหาลำดับสุดท้าย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ 3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาตนเอง และ 5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ตามลำดับ

3. จัดทำแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยมีแนวทางการพัฒนาดังต่อไปนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน แนวทาง คือ กำหนดหน้าที่ให้บุคลากร/ผู้รับผิดชอบดูแล ควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลชั้นเรียน การกำหนดกติกาของห้องเรียน โดยการสร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ แนวทาง คือ ครูปฐมวัยควรตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์หลักสูตร การจัดกิจกรรมที่เน้น Active

Learning 3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ แนวทาง คือ ครูปทุมวัยควรให้ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำมาปรับปรุงการจัด ประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4) ด้านการพัฒนาตนเอง แนวทาง คือ ร่วมประชุม ปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ และ 5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู แนวทาง คือ ปฏิบัติตน ตามหลักการครองตน ครองคน ครองงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปทุมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลไว้ ดังนี้

1. องค์ประกอบของสมรรถนะครูปทุมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 3 โดยผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาครั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปทุมวัย ที่ได้ จากการสังเคราะห์จากแนวคิด หลักการ ทฤษฎี มาจัดระบบองค์ประกอบสมรรถนะครูปทุมวัย ทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ครูปทุมวัยต้องจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อ การเรียนรู้ของผู้เรียน สะอาด ปลอดภัย เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ภายในห้องเรียนมีการ จัดทำป้ายนิเทศเพื่อเป็นข้อมูล ข่าวสารจัดทำเอกสารธุรการในชั้นเรียนและข้อมูลสารสนเทศให้เป็น ปัจจุบัน เสริมสร้างผู้เรียนในด้านการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี และสร้างวินัยเชิง บวกให้กับผู้เรียนหมั่นตรวจสอบ สิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัยอยู่เสมอ มีการบริหาร จัดการชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ จัดทำสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ส่งเสริมระบบ ประชาธิปไตยในห้องเรียน มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีความคิดริเริ่ม การปฏิบัติที่นำไปสู่ การเปลี่ยนแปลง และต้องมีการประเมิน และนำหลักสูตรและผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียน ซึ่ง สอดคล้องกับ พิรญาณ์ จุ้ยเจริญ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนว ทางการพัฒนาสมรรถนะข้าราชการครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน คือดูแลชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก ๆ จัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ จัดอบรมครูเกี่ยวกับการ จัดบรรยากาศในชั้นเรียน

1.2 ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แนวทางการพัฒนา สมรรถนะครูปทุมวัย พบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปทุมวัย ด้านการบริหารหลักสูตรและ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครู ปทุมวัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากหลักสูตรเป็น ตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาอีกทั้งเป็นการกำหนดแนวทางในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติและค่านิยมในอันที่จะนำ ประเทศไปสู่ความเจริญในทุก ๆ ด้าน ครูปทุมวัยจึงได้มีการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้

สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 มีการวิเคราะห์หลักสูตร ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อวัตกรรมการที่หลากหลายเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินผู้เรียนตามสภาพจริง อีกทั้งครูปฐมวัยได้มีการพัฒนาตนเองในการเข้าร่วมอบรมเรื่องของหลักสูตรให้มีความรู้ เข้าใจ นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนานตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์ศักดิ์ ดั่งทา (2558) ได้ศึกษา สมรรถนะวิชาชีพครูโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะประจำสายงาน (Functional competency) ด้านสมรรถนะการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ จารุวรรณ จันเลื่อน (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในเขตจังหวัดภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านการจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องมาจากความต้องการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น

1.3 ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ ครูปฐมวัยควรให้ความสำคัญระหว่าง ผู้ปกครอง นักเรียนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ นำมาปรับปรุงการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน อีกทั้งมีการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ทุกคน สร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกัน มีการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือในชุมชน มีการติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนและเผยแพร่ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่อสาธารณชน เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดประชุมผู้ปกครองเพื่อแลกเปลี่ยนรับฟังความคิดเห็น และแก้ปัญหาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัช กงเดิม (2554) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ด้านสมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ที่มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา 2) ส่งเสริมให้ครูมีกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ กับผู้ปกครอง ชุมชนองค์กรอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ 3) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทางวิชาการโดยส่งเสริมให้ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปวิชาชีพครู(สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2558 อ้างอิงใน สุทธิพร ภิญโญ, 2559, หน้า 24) กล่าวไว้ว่า ให้หน่วยงานทางการศึกษา ระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคลมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา

1.4 ด้านการพัฒนาตนเอง ครูปฐมวัยควรจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน โดยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ให้กับผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายที่ดี มีทักษะชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน มีการจัดทำแผนการเรียนรู้

ให้เหมาะสมกับวัย พัฒนาการและความแตกต่างของนักเรียนรวมถึงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิตใน สังคมได้อย่างมีความสุข วิเคราะห์ศักยภาพผู้เรียนในความรับผิดชอบ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่ สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครูปฐมวัยต้องดูแล เอาใจใส่ผู้เรียน อย่างทั่วถึงประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการดูแล พัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้อง กับจรรยาบรรณ จันเลือน (2557) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดในเขตจังหวัดภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูภาพรวม ด้านการพัฒนาผู้เรียน สรุปมีแนวทางการพัฒนาได้แก่ 1) การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการจัดทำ แผนการสอน อบรมการทำวิจัยในชั้นเรียน 2) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัยโดยนำสื่อ เทคโนโลยีมาใช้ 3) สนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมทักษะในการคิดวิเคราะห์ติดตาม ตรวจสอบ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 4) ส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ

1.5 ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ครูปฐมวัยปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม รู้จักครองตน ครองคน ครองงาน ปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ยึดมั่นในการรักษาจรรยาบรรณวิชาชีพครู เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลรอบข้าง มีความอ่อนน้อม พุดจาไพเราะ สุภาพ ยึดมั่นในอุดมการณ์ รักและศรัทธาในวิชาชีพครู ป้องกันเกียรติและศักดิ์ศรีของ ความเป็นครู ปฏิบัติตนเองตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ตรงต่อเวลา ดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปวิชาชีพ ครู (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2558 อ้างอิงใน สุทธิพร ภิญโญ, 2559, หน้า 23) กล่าวไว้ว่า การ พัฒนาครูต้องจัดให้มีการควบคุม และรักษามาตรฐานการประกอบวิชาชีพครู โดยจัดตั้งองค์กร วิชาชีพครู ทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับ ดูแล และการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพครู

2. ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 อภิปรายได้ดังนี้

2.1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้าน ที่ค่าสูงสุด คือ ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงให้เห็นได้ว่า ครูปฐมวัยมีความตั้งใจที่ จะประกอบวิชาชีพครู ชอบที่จะทำงานครูและภูมิใจที่จะแสดงตนว่าเป็นครู มีจิตวิญญาณความเป็น ครู มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ ดูแล เอาใจใส่ และช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในการทำ กิจกรรมประจำวัย ทั้งนี้ครูปฐมวัยมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเด็กตั้งแต่เริ่มมาโรงเรียน เนื่องจากเด็ก อนุบาลยังเป็นเด็กเล็กมีลักษณะไม่จดจ่ออยู่นิ่ง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากนัก ครูจึงต้องดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังสิ่งที่ดีงามตลอดจนขัดเกลาพฤติกรรมให้ เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนตลอดทั้งวัน จนกระทั่งถึงเวลาที่ผู้ปกครองมารับกลับ รวมใช้เวลาในการ อบรมเลี้ยงดูมากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวันจนบางครั้งครูจึงเกิดความเครียด สอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ รุ่งนภา อินทา (2549) พบว่า งานหลักของครูที่เป็นงานสอนแล้ว ครูปฐมวัยจะต้องมีหน้าที่ รับผิดชอบงานอื่นๆ มากมาย เช่น งานธุรการ งานการเงิน งานกิจกรรมพิเศษ งานความสัมพันธ์กับ

ชุมชน เป็นต้น บทบาทหน้าที่ครูจึงถือว่าเป็นภาระงานที่หนัก ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) พบว่า ปัจจุบันภาระงานครูมีงานมากเกินไป จึงทำให้ครูไม่สามารถพัฒนางานได้อย่างเต็มที่ จนเกิดความรู้สึกเหนื่อยหน่าย ท้อแท้ ไม่มีความมุ่งมั่นในอาชีพ ดังนั้นการเป็นครูที่ดีได้จึงต้องอาศัยความรักความเมตตาต่อเด็ก ต้องรู้จักควบคุมตัวเองอย่างมีสติ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2553) ผลจากการประชุมกลุ่มเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาทางวิชาชีพ สรุปว่า สถาบันผลิตครูควรจัดทำหลักสูตรที่เน้นการส่งเสริมให้ครูรักและตระหนักในความสำคัญของอาชีพครู สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) เสนอให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความมุ่งมั่น และปลูกฝังความศรัทธาในอาชีพเพื่อสร้างความตระหนักในบทบาทของความเป็นครูมากยิ่งขึ้น

2.2 ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จัดลำดับความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัย เรียงจากความต้องการจำเป็นลำดับแรกไปหาลำดับสุดท้าย ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการพัฒนาตนเอง และ 5) ด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัช กงเดิม (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ความต้องการพัฒนาสมรรถนะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะ 5 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาตนเอง 2) การวิเคราะห์สังเคราะห์และการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน 3) การสร้างสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อ การจัดการเรียนรู้ 4) การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และ 5) ภาวะผู้นำ 2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 มี 29 แนวทาง

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นผ่านกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบภายใต้คำแนะนำและผ่านความเห็นชอบของประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์สามารถอธิบายองค์ประกอบต่างๆ ของสมรรถนะครูปฐมวัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการได้จริง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของ เสาวนันท ขวัญแก้ว (2554) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะทางวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะทางวิชาการของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้าน การบริหารจัดการชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเมื่อพิจารณาสมรรถนะในแต่ละด้านพบว่า ด้านการพัฒนาตน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และภาษาอังกฤษด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเลือกเรียน

ตามความสามารถและความสนใจ และการประเมินการเรียนรู้ตามสภาพจริงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการพัฒนาผู้เรียน การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหาชีวิตประจำวันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีความตระหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชน ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติงานร่วมกันและการแก้ปัญหาพฤติกรรมด้านระเบียบวินัยในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด กฎ กติกา ข้อตกลงสำหรับใช้ร่วมกันในชั้นเรียน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัย การจัดทำแผนงานโครงการเพื่อการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การเขียนรายงานและการนำเสนอผลงานทางวิชาการ ซึ่งมีความคล้ายคลึงของ พิรญาณ์ จุ้ยเจริญ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะข้าราชการครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานีผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะหลักค่านิยมคุณธรรมจริยธรรม คือ ครูทุกคนมีความมุ่งมั่น มีเป้าหมาย กำหนดเวลาในการทำที่แน่นอน พัฒนาตนเองอยู่เสมอ ด้านการบริการที่ดี คือ จัดหาสื่อ อุปกรณ์และจัดบริการให้กับโรงเรียนในเขตบริการให้บริการอย่างสุดความสามารถ และความเสมอภาค บริการด้วยใจ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านการทำงานเป็นทีม คือ ประชุมกำหนดนโยบายและแบ่งงานกันทำ จัดบุคลากรทำงานด้วยความสมัครใจ จัดทีมงานให้เหมาะสม ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ดูแลชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมาก ๆ จัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ จัดอบรมครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ เป็นสมรรถนะของครูปฐมวัยที่สำคัญในการพัฒนาการศึกษา ครูปฐมวัยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนา ให้มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย เพื่อให้ข้อค้นพบจากการวิจัยนำไปสู่แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญในตัวครูปฐมวัย ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ครูปฐมวัยสามารถจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ : เบรน-เบสบุ๊คส์.
- ณัฐภัสสร ชื่นสุขสมหวัง. (2557). *การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพของครูปฐมวัย*. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฝ่ายวาริ ประภาสวัต. (2555). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของ
ผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการประเมินสมรรถนะ ครู สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2553. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :
<http://www.tmk.ac.th/teacher/capacity.pdf>. สืบค้น 20 ตุลาคม 2564

